

เรื่อง โอกาสทองของการเพาะเห็ดเมืองร้อนอายุสั้นด้วยเห็ดขอนขาว

โดย

ฐานเรียนรู้การผลิตเห็ดเศรษฐกิจ

สาขาพืชผัก คณะผลิตกรรมการเกษตร

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

เห็ดขอนขาวเป็นเห็ดที่อยู่ใต้อุณหภูมิเดียวกันกับเห็ดลมชอบขึ้นบนขอนไม้ตระกูลเต็งรัง

และไม้เศรษฐกิจคือไม้มะม่วง เห็ดชนิดนี้ออกดอกได้ง่ายกว่าเห็ดลม และมีอายุบ่มก่อนเชื้อเห็ดที่สั้นกว่า จึงสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เร็วและต่อเนื่อง เป็นที่รู้จักและนิยมบริโภคในเขตภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจุบันสามารถเพาะได้ทั่วทุกภาคและเป็นที่ยอดนิยมอย่างแพร่หลาย เพราะมีรสชาติที่หวาน เหนียว เล็กน้อย คล้ายเนื้อสัตว์

เนื่องจากเห็ดขอนขาวชอบเปิดดอกในช่วงอุณหภูมิที่สูงในการจัดทำโรงเรือนเปิดดอก

นิยมคลุมโรงเรือนเห็ดด้วยพลาสติกใสและพรางแสงด้วยการคลุมซาแลนสีดำ 75 เปอร์เซ็นต์ การพัฒนาของดอกเห็ดเจริญเร็วมาก จำเป็นต้องเก็บเกี่ยววันละ 2-3 รอบ เพื่อไม่ให้ดอกเห็ดบานหรือแก่จนเกินไป

การเตรียมก้อนเชื้อ

เห็ดขอนขาวสามารถใช้วัสดุเพาะได้อย่างกว้างขวาง เช่น ต้นหม่อน ต้นโมยราบยักษ์ รวมไปถึงขี้เลื่อยไม้เนื้ออ่อน เช่น ไม้ยางพารา ไม้มะม่วง ไม้จามจุรี โดยมีสูตรการเพาะดังนี้

ขี้เลื่อยไม้เนื้ออ่อน	100	กิโลกรัม
รำละเอียด	5-8	กิโลกรัม
น้ำตาลทราย	1	กิโลกรัม
ยิปซั่ม	1	กิโลกรัม
แคลเซียม	0.2	กิโลกรัม
น้ำ	65-75	ลิตร

1. ผสมส่วนต่าง ๆ ทั้งหมดให้เข้ากัน ปรับความชื้นของวัสดุเพาะให้อยู่ระหว่าง 70-75 เปอร์เซ็นต์บรรจุในถุงพลาสติกขนาด 6.5x12.5 นิ้ว น้ำหนัก 800-1,000 กรัม นำไปนึ่งฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ด้วยหม้อนึ่งลูกทุ่งที่อุณหภูมิ 98-100 องศาเซลเซียส นาน 2-3 ชั่วโมง

2. เมื่อถุงก้อนเห็ดเย็นตัวลงนำเชื้อเห็ดขอนขาวที่เจริญบนเมล็ดข้าวฟ่างปลูกลงถุง 20-30 เมล็ดต่อถุง หัวเชื้อ 1 ขวดปลูก ปลูกเชื้อเห็ดได้ 30-50 ก้อน

3. นำก้อนเชื้อเห็ดไปบ่มเส้นใยที่อุณหภูมิ 28-30 องศาเซลเซียส ใช้เวลาที่เส้นใยเจริญเต็มถุงประมาณ 25-30 วัน เมื่อเส้นใยเริ่มแก่จะมีความหนาแน่นและรวมตัวเป็นดอกเห็ดบริเวณหน้าถุงจึงนำเข้าโรงเรือนเปิดดอก

วิธีการเปิดดอกและการเก็บเกี่ยว

การเรียงก้อนเห็ดภายในโรงเรือนเปิดดอก จะวางบนแผงเอียง หรือชั้นวางรูปตัวเอ เรียงก้อนเห็ดสูงจากพื้นขึ้นไป ประมาณ 15 ชั้น สูงไม่เกิน 1.5 เมตร ใช้มีดคมกรีดตัดพลาสติกโดยรอบให้ลู่ลง ก้อนเชื้อเห็ดดอกเพื่อให้ดอกเห็ดออกจากหน้าก้อนเห็ดดอกเพื่อให้ดอกเห็ดออกจากหน้าก้อนเห็ดโดยทั่ว เพิ่มความชื้นโดยการรดน้ำเป็นละอองฝอย รักษาความชื้นไว้ที่ 80-90%

การเก็บเกี่ยวผลผลิต ดอกเห็ดขอนขาวมีการเจริญเร็วมาก จะมีความถี่ในการเก็บถึงวันละ 3 รอบ เห็ดขอนขาวที่ออกเป็นรุ่นแรก ส่วนก้านจะมีขนาดใหญ่และติดแน่นบริเวณหน้าก้อนเห็ดจึงใช้มีดตัดก้านเห็ดให้เสมอลง สำหรับการเก็บดอกเห็ดในรุ่นต่อไป ให้ใช้มือจับดอกเห็ดและโยกไปมาและดึงออก ผลผลิตเฉลี่ยต่อถุงประมาณ 200-250 กรัม

ภาพ โรงเรือนเปิดดอก

ภาพ แผงวางเปิดดอก

ภาพ การถอดดอกถุงก้อนเห็ด

ภาพ ขยายหน้าก้อนเพื่อรับอากาศ

ภาพ ตัดไหล่ถุงก้อนเห็ด

ภาพ การออกดอกหลังตัดไหล่ถุง

การเก็บรักษาดอกเห็ด

ผลผลิตดอกเห็ดขอนขาวหลังจากเก็บมาแล้วจะบรรจุในถุงพลาสติก ถุงละ 3-5 กิโลกรัม และเก็บไว้ในตู้เย็นหรือตู้แช่ผลผลิต เพื่อรอนำไปจำหน่ายต่อไป

ภาพ ผลผลิตเห็ดขอนขาว

ข้อแนะนำในการเพาะเห็ดขอนขาว

1. เห็ดขอนขาวชอบอากาศร้อนชื้นช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเพาะเริ่มทำก้อนเชื้อในเดือนกุมภาพันธ์ และเริ่มเปิดดอกในช่วงเดือนมีนาคม เป็นต้นไป
2. การจัดสร้างโรงเรือนเห็ดขอนขาวไม่ควรทำโรงเรือนขนาดใหญ่มาก โดยทั่วไปควรใช้ขนาด 5x10 เมตร สามารถบรรจุก้อนเห็ดขอนขาวได้ 6,000 ก้อน โครงสร้างโรงเรือนคลุมด้วยพลาสติกมุงโรงเรือน และพรางแสงด้วยซาแลนสีดำ 75%
3. เนื่องจากดอกเห็ดมีการเจริญที่เร็วมากควรเก็บเกี่ยวบ่อยครั้ง เพื่อไม่ให้ดอกเห็ดเสียคุณภาพและราคาตก จำเป็นต้องมีแรงงานในการเก็บเกี่ยวเพียงพอ